

Teie: 31.08.2026 nr 13.1-3/25/14350-33

Meie: 11.09.2026 nr nr 1-5/26/7159

Toitainete ärakande mõjude hindamisest kuivendusprojektide puhul

Juhtisime oma 19.08.2026 kirjas nr 7139 tähelepanu, et Vilumäe kuivendusprojekti KMH eelhindangus on tehtud pealiskaudne järeldus, et toitainete ärakanne rekonstrueerimise puhul tõenäoliselt ei suurene ning palusime selgitust, millel selline järeldus põhineb. Teie vastuskirjas sisalduv selgitus tugineb suuresti samale loogikale, millele ühelauseline järeldus KMH eelhindanguski - et kuna uusi kuivendussüsteeme ei rajata, siis täiendavat toitainete ärakannet ei teki: *Tegemist ei ole uue kuivendussüsteemi rajamise ega kuivendusala laiendamisega, vaid olemasoleva kuivendusvõrgu tehnilise toimivuse taastamisega.*

Samuti viitate kalanduseksperdi kaasamisele ning mitmetele projektis ette nähtud leevendusmeetmetele ning toote välja, et menetluse käigus ei esitatud andmeid, mille põhjal oleks saanud järeldada, et toitainete täiendav ärakanne võiks olla probleemiks: *Menetluse käigus ei esitatud objektipõhiseid andmeid ega eksperdihinnanguid, mis oleksid viidanud sellele, et Vilumäe projekti elluviimine põhjustaks olulise täiendava lämmastiku- või fosforikoormuse.*

Juhime omalt poolt tähelepanu, et andmete või hinnangu puudumine ei tähenda veel mõju puudumist ning esitame taaskord viited TÜ koostatud juhisele ja Veemajanduskavade alusuuringutele, mis kombineerituna viitavad, et kuivendusvõrgu rekonstrueerimise korral ei saa eeldada täiendava toitainete ärakande puudumist:

- TÜ teadlaste koostatud "Maaparandussüsteemide negatiivsete mõjude leevendus- ja kompensatsioonimeetmete rakendamise juhise" juhul tähelepanu, et üldjuhul seda mõju rekonstrueerimise puhul alahinnatakse, eriti seoses N ja P seotusega setteosakesse.
- "Pinnaveele avalduvate inimtekkeliste koormuste analüüs. Veemajanduskavade alusuuring 2028-2033" käsitleb kuivendusega seotud toitainete ärakannet üsna põgusalt ja lk 20 ütleb: "...kuivendamisel üldlämmastiku ärakanne suureneb 2 korda ja üldfosfori ärakanne 2,4 korda."

Oleme teadlikud, et Eestis puudub vastav seire ja olemasolev andmestik. Samas jääme seisukohale, et Vilumäe rekonstrueerimisprojekti puhul ei ole lämmastiku ja fosfori täiendava ärakande esinemist ja mahtu KMH eelhindangu raames sisukalt analüüsitud: puudub andmete tuginev kindlus, et just antud juhul ei ole tegemist võimaliku mõju alahindamisega, millele on

viidatud TÜ juhises. Paraku on sama lähenemine iseloomulik ka teistele kuivendusprojektide KMH eelhinnangutele, millega oleme tuttavad.

Leiame, et olukorras, kus andmed puuduvad, kuid kahtlus on, ei saa andmete puudumist käsitleda mõju puudumise põhjendusena; seega on vaja koguda andmeid nii rekonstrueerimise eelselt kui järgselt ning kavandada täiendavad tegevused, kui negatiivne mõju peaks ilmnenema. Seda saab seaduse kohaselt teha täishindamise raames.

/allkirjastatud digitaalselt/

Maia-Liisa Anton

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator, EKO kuivendusmeeskonna nimel